

Julie
2012Posbus 20
Hermanus 7200

Hermanus	Telefoon	Faks
Gansbaai	028 313 8000	028 312 1894
Kleinmond	028 384 8300	028 384 0241
Stanford	028 271 8400	028 271 4100
	028 341 8500	028 341 0445

24 Uur Beheerkamer Brandweer	028 313 8000/8111 028 312 2400
---------------------------------	-----------------------------------

Bulletin

Amptelike nuusbrieff van Munisipaliteit Overstrand

• BEKOSTIGBAARHEID, INFRASTRUKTUURPROGRAM GROOT UITDAGING

BEGROTING VIR DIE MENSE

'n Deeglike en omvattende proses is gevolg met die opstelling van die 2012/2013-begroting en Geïntegreerde Ontwikkelingsplan om te verseker dat inwoners van hierdie area se stem gehoor word – deur die wykskomitees en met die openbaredeelnamesproses nadat die konsepbegroting vir openbare kommentaar gepubliseer is.

Dit is wat Munisipaliteit Overstrand se Uitvoerende Burgemeester, rdl Nicolette Botha-Guthrie, gesê het tydens die voorlegging van die finale begroting en ander verwante dokumente op 30 Mei 2012 aan die Raad.

Die geleentheid is egter bederf deur die feit dat al die opposisieledes – nege van die ANC en een van die Nasionale Onafhanklike Civics-organisasie – hulself aan die vergadering onttrek het voordat enige item op die sakelys bespreek is.

In haar toespraak het die Burgemeester omvattend aandag geskenk aan die ANK-koukus se besware teen die begroting. Sy het gesê dat volgens 'n brief wat sy ontvang het, het die ANC-lede hul goedkeuring vir die bedryfsbegroting en die voorgestelde tariewe uitgespreek sowel as hul ondersteuning vir die munisipaliteit se 25-jaar-infrastruktuurontwikkelingsprogram.

Die ANC se besware hou verband met die gebruik van munisipale infrastruktuur-toekennings vir die bou van die Hermanus Parallelpad, die beweerde gesondheidsrisiko's wat Hermanus se afvalwaterbehandelingsaanleg inhou vir Zwelihle-gemeenskappe wat daar naby woon, die aansluiting van Hawston by die speelrioleringsnetwerk, tussentydse noodlenigingsmaatreëls vir die informele nedersetting by Die Kop terwyl hulle wag dat planne vir die Stanford-behuisingsprojek gefinaliseer word en die finansiering van plaaslike ekonomiese ontwikkelingsprojekte.

Rdl Botha-Guthrie het gesê dat die Hermanus Parallelpad as 'n vername vervoerskakel geïdentifiseer is en dat dit deel gaan uitmaak van die toekomstige geïntegreerde openbarevervoersroete in die Overberg-distrik. Die afvalwaterbehandelingsaanleg word tans opgeknep, en hierdie verbeterings sal die voorkoms van onaangename reuke verminder. Die aanleg hou nie 'n gesondheidsrisiko in nie en word op só 'n vlak bedryf en in stand gehou dat die Departement Waterwese in 2011 Groendruppel-status daaraan toegeken het. Die voorsiening van speelrioleringsstelsels in die munisipale gebied is deel van die 25-jaar-plan om werk te maak van die infrastruktuuragterstand, en Hawston sal sy beurt kry. Die Kop maak deel uit van die program vir Toegang tot Basiese Dienste en bykomende toilette en waterpype op persele sal teen Maart 2013 in die gebied geïnstalleer word.

Die vernaamste uitdagings met die 2012/2013-begroting was:

- As 'n vername aftree-streek waar baie inwoners afhanklik is van pensioene en die opbrengs op hul beleggings om uit te kom, was bekostigbaarheid 'n uitdaging omdat die munisipaliteit moes poog om verhogings in eiendomsbelasting en tariewe op die laagste moontlike vlak te hou terwyl dit tegelyk poog om meer ekonomies met sy eie hulpbronne te werk te gaan; en
- Om belegging in infrastruktuur op 'n gepaste vlak te hou ten einde die 25-jaar-plan in stand te hou. Die munisipaliteit het daarin geslaag om kapitaalprojekte van bykans R100 miljoen vir hierdie doel goed te keur. In die toekoms sal meer besparings op bedryfsuitgawes nodig wees om voldoende oorskotte te genereer om hierdie program te finansier.

SÓ LYK DIE 2012/13-BEGROTING

Die 2012/13-bedryfsbegroting maak voorsiening vir inkomste van R696 miljoen en uitgawes van R791 miljoen, wat waardevermindering van R108 miljoen op niekontantitems insluit ingevolge die nuwe Algemeen Erkende Rekenkundige Praktijk wat onlangs by die munisipaliteit ingestel is. Die begroting vir kapitaalprojekte beloop 'n verdere R166 miljoen.

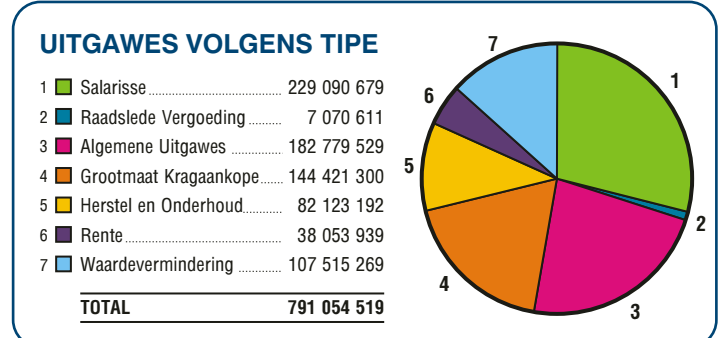
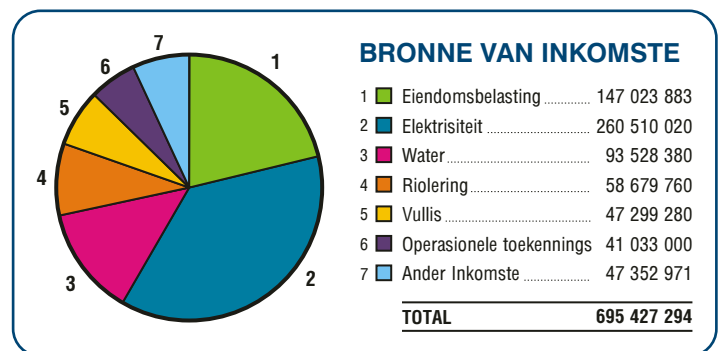
Benewens vullisverwyderingstariewe wat erg geraak is deur die tydelike sluiting van die streekstortingsterrein op Karwy-

derskraal vir 'n onbepaalde tyd en die egalisering van die diensleweringvlak regdeur die munisipale gebied, was die styging in munisipale belastinge en tariewe laer as in die vorige jaar, soos uit die onderstaande tabel blyk.

Goedkeuring is ook gegee dat die munisipaliteit langtermynlenings van R40 miljoen mag aangaan vir die finansiering van kapitaalprojekte in die 2012/13-boekjaar en dat die Munisipale Bestuurder die nodige ooreenkomste kan sluit om uitvoering aan die leningsprogram te gee.

TABEL: GEMIDDELDE STYGING IN BELASTINGS EN TARIEWE

BELASTINGS & TARIEWE		2012/13	2011/12
Eiendomsbelasting	• Residensieel	6.13%	8%
	• Sake	7.98%	10%
Watertariewe (basies)		6%	8%
Elektrisiteitstariewe	• Basies	6%	8%
	• Verbruik	11.05%	28.9%
Rioleringsstariewe		6.73%	9.55%
Vullisverwyderingstariewe	• Groter Hermanus	-3.01%	8%
	• Res van Overstrand	35.8%	

DIE BEGROTING GAAN HAND AAN HAND MET...

GEÏNTEGREERDE ONTWIKKELINGSPLAN

Die Raad het die Geïntegreerde Ontwikkelingsplan vir 2012/13 goedgekeur. Kommentaar is van die Hermanus-sakekamer en Whale Coast Conservation ontvang en is, waar moontlik en van toepassing, by die finale plan geïnkorporeer. In sy kommentaar het die Munisipale Bestuurder vermeld dat die provinsiale evaluering-span bevind het dat "die Overstrand-GOP 'n uitstekende dokument, goed gestruktureer, prakties en implementeerbaar is" en het bygevoeg dat dit die munisipaliteit se ontwikkelingsgerigte agenda duidelik uiteensit.

WATERDIENSTE-ONTWIKKELINGSPLAN

Die Raad het die Waterdienste-ontwikkelingsplan vir 2012/13 goedgekeur. Geen kommentaar is ontvang op die ontwerpplan wat einde Maart ter tafel gelê is nie. Benewens die bestuursopsomming wat vir Raadsgoedkeuring en die openbaredeelnamesproses gebruik is, bestaan die plan uit drie modules: die eerste gedeelte is 'n oorsig en assessering van die bestaande situasie; die tweede gedeelte bevat gedetailleerde inligting, veral met die oog op voldoeningkewessies; en die derde gedeelte bevat ondersteunende inligting ten opsigte van toekomstige planne en strategieë.

GEÏNTEGREERDE AFVALBESTUURPLAN

Die Raad het die Geïntegreerde Afvalbestuurplan vir 2012/2013 goedgekeur. Geen kommentaar is ontvang op die ontwerpplan wat tydens die Maart-vergadering voorgelê is nie. Die primêre doelwit van hierdie plan is om afvalbestuur te integreer en te optimeer met die oog daarop om doeltreffendheid te maksimeer en verbandhoudende omgewingsimpakte en finansiële koste te minimaliseer. Die plan onderskraag die Nasionale Afvalbestuurstrategie se beginsels van die voorkoming van afvalgenerering, die herwinning van afval wanneer generering nie verhoed kan word nie en die veilige

TOP 10 KAPITAALPROJEKTE

PROJEK

- Nuwe 66 kVA-substasie in Hermanus
- Preekstoel-waterbehandelingsaanleg in Hermanus
- Vervanging van pype in Overstrand
- Hermanus Parallelpad
- Nuwe sel by Gansbaai-stortingsterrein
- Kleinmond-haweprojek
- Eloxulweni-behuisingsprojek – 211 persele
- Opgradering van Hermanus-afvalwaterbehandelings-aanleg
- Opgradering van Gansbaai-stormwaterstelsel
- Kleinmond-hoofsubstasie – vervanging van skakeltuig

BEFONDS DEUR

- Eksterne lening
- Eksterne lening / Streek-grootmaatinfrastruktuur-toekenning
- Eksterne lening
- Munisipale infrastruktuurtoekenning
- Eksterne lening
- Publieke bydrae
- Provinsiale behuisingstoekenning
- Streek-grootmaatinfrastruktuur-toekenning
- Munisipale infrastruktuurtoekenning
- Eksterne lening

KOSTE ±

- R34M
- R30M
- R13,5M
- R10,2M
- R7M
- R6,6M
- R5,8M
- R5,8M
- R4,4M
- R4M

wegdoening van afval wat nie herwin kan word nie. Alle terreine van afvalbestuur is onder die loep geneem: om afval te vermy, te verwyder, te behandel, te herwin en finaal mee weg te doen. In die plan word die kwessie van openbare opvoeding toegelig aangesien dit 'n kernelement van 'n suksesvolle bestuurstelsel is.

GEÏNTEGREERDE VERVOERPLAN

Die Raad het die Geïntegreerde Vervoerplan vir die tydperk 2012 tot 2016 goedgekeur ten einde te voldoen aan die statutêre vereistes van die Oorgangswet op Nasionale Landvervoer van 2000 en die wet wat hom vervang, naamlik die Wet op Nasionale Landvervoer van 2009. Die primêre oogmerke van dié plan is om op plaaslike vlak 'n vervoerregister op te stel, vervoerbehoefte vas te stel, voorstelle te maak vir die verbetering van die situasie en 'n vervoerbegroting daar te stel. Dié plan maak deel uit van die Geïntegreerde Ontwikkelingsplan en word by die Wes-Kaapse Provinsiale Regering ingedien. Hoewel die plan oor 'n aantal jare strek, sal dit jaarliks hersien word. Implementering word by wyse van die bestaande munisipale strukture en stelsels aan die hand van die implementeringskediule, soos bepaal in die GOP en die munisipale begroting, gedoen. Volgens die plan is daar

573 km provinsiale paaie in die gebied en 609 km munisipale paaie, en die algemene toestand daarvan is goed tot baie goed. Daar is 'n behoefte aan die uitbreiding van kapasiteit op die vernameerste toevooeroetes, die voorsiening van gereelde en veilige openbare vervoer, 'n oplossing vir seisoenale verkeersopeenhopsings en parkeerbehoefte by gewilde toeristebestemmings en 'n verskerping van padherstel- en instandhoudingswerk.

BEGROTINGSVERWANTE BELEIDE

Dertien hersiene begrotingverwante beleide is deur die Raad goedgekeur en sal met ingang 1 Julie 2012 geïmplementeer word. Hierdie beleide is tesame met die konsepbegroting vir 2012/13 ter tafel gelê, en belanghebbende is vir kommentaar gevra. Insette is veral van personelede ontvang en hierdie kwessies is onder die loep geneem. In die Deernisbeleid is voorsiening gemaak vir die installasie van vloei-begrensermeters wat 'n huishouding se waterverbruik tot 18 kℓ per maand sal beperk. Daar was ook veranderings aan die Tariefbeleid en die Klantesorg-, Kredietbeheer- en Skuldinvoordereingsbeleid. Beleid wat onveranderd gebly het, is die Batebestuurbeleid; Beleid op Fondse en Reserwes, Beleggings en Kontant; Leningsbeleid Eiendomsbelastingbeleid; Aanbodkettingsbeleid; Virementbeleid; Kleinkasbeleid; Reis- en Verblyfbeleid en Begrotingsbeleid.

FINANSIERING VAN PEO PROJEKTE

PEO-projekte word befonds vanuit 'n geïntegreerde begrotingsproses wat in alle departemente aangetref word. In die GOP word klem geplaas op:

- Klein, medium- en mikro-ondernemings wat deur kapasiteitsbou en mentorskappe ondersteun word;
- Ondersteuningsprogramme wat entrepreneurs help om sake met die munisipaliteit, ander regeringsfere en die privaatsektor te doen; en
- Werkskepping – meer as 500 werksgeleenthede is via die kapitaal- en bedryfsbegroting geskep, met insluiting van PEO-gefasiliteerde inisiatiewe, en ons hoop om hierdie syfer in die komende jaar te verdubbel.

Op die 2012/13-begroting word R1 miljoen voorsien vir projekfasilitering deur PEO, R1,5 miljoen vir die implementering van die Uitgebreide-openbarewerkepro-

gram en R2,4 miljoen om projekte af te handel met behulp van die Woonbuurtontwikkelingsprogram se toekenning.

Vele ander projekte word befonds deur in vennootskap te tree met ander staatsdepartemente en die privaatsektor.

Fasilitering van infrastruktuur ter ondersteuning van informele handel is belangrik vir selfwerkzaamheid en om werkloosheid en armoede die hoof te bied.

Opkome diensverskaffers word by wyse van spesiaal ontwerpte projekte en subkontraktering betrek. Meer as R7 miljoen is aan handel met KMMO's bestee en, met hierdie syfer as basislyn, mik ons om selfs meer te doen.

In vorige jare het Overstrand-munisipaliteit meer as 85% van sowel die kapitaal- as die bedryfsbegroting aan plaaslike diensverskaffers bestee.

DLBIP VEREENSELWIG BEGROTING MET GOP

Die finale begroting vir 2012/13 is op só 'n manier opgestel dat die volhoubaarheid van dienslewering en die finansiële lewensvatbaarheid van die munisipaliteit gewaarborg word. In hierdie proses vervul die Dienslewering- en Begrotingimplementeringsplan (DLBIP) 'n allerbelangrike rol om ooreenstemming tussen die begroting en die jongste Geïntegreerde Ontwikkelingsplan te bewerkstellig.

Vir elke departement of funksie weerspieël die DLBIP, onder meer, die volgende:

- Doel (uitkomst);
- Diensleweringbeskrywing (uitsette);
- Hulpbronnenuutting (insette);
- Insette tot gedetailleerde sektorkapitaalplanne; en
- Die verband tussen prestasiemaatstawwe in die DLBIP en dié in prestasiekontrakte.

Die DLBIP word binne 28 dae volgende op die goedkeuring van die begroting deur die Burge-meester goedgekeur.

Hulp vir die armes

Munisipaliteit Overstrand se billike deel vanaf die sentrale regering beloop R28 miljoen vir 2012/13 en is voldoende om die Raad se Deernisbeleid ten volle te befonds.

Hierdie program omvat deelnemers wie, ten tye van aansoek en registrasie, werkloos is en/of 'n maatskaplike pensioen of inkomste per huishouding ontvang wat gelyk aan of minder is as die bedrag van vier keer dié van 'n staatspensioen en omvat ook alle eienaarbewoonde eiendomme met 'n belasbare waardasie van tot R100 000.

Die munisipaliteit het ook projekte op die kapitaal- en bedryfsbegroting geïdentifiseer om die konsep van plaaslike arbeidbevorderingsprojekte voort te sit. Hierdie projekte, soos die bou van stormwaterkanale en paaie en die onderneming van skoonmaakprojekte, sal oral in Overstrand van stapel gestuur word.

Deur hierdie projekte word 'n bydrae tot plaaslike ekonomiese ontwikkeling gelewer. In hoofsaak behels dit die lewering van dienste onderwyl 'n gedeelte van die inkomste wat verdien word terselfdertyd gebruik word om agterstallige skuld op munisipale rekeninge af te los.

WATTER VERHOOGING OM OP JOU MUNISIPALE REKENING TE VERWAG

MANDJIE VAN TARIEWE - ENKEL RESIDENSIEEL - 2012/13

HOË VERBRUIK		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R3,5m	46.00	6.13
Riool	R70 + heffing op 70% van waterverbruik	28.19	7.84
Vullis	Een keer per week	-3.51	-3.01
Elektrisiteit: Koopkrag	1500 kWh	177.97	10.63
Water	50 kℓ	82.22	13.54
Infrastruktuurheffing		-1.50	-3.61
BTW		39.67	10.12
REKENING SAL STYG MET		369.04	9.36

MEDIUM VERBRUIK		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R3,5m	32.67	6.13
Riool	R70 + heffing op 70% van waterverbruik	16.64	7.65
Vullis	Een keer per week	-3.51	-3.01
Elektrisiteit: Koopkrag	800 kWh	82.00	9.35
Water	25 kℓ	36.32	16.43
Infrastruktuurheffing		-1.50	-3.61
BTW		18.19	8.82
REKENING SAL STYG MET		180.81	8.17

LAE VERBRUIK		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R1m	12.67	6.13
Riool	R70 + heffing op 70% van waterverbruik	12.02	7.48
Vullis	Eenkeer per week	-3.51	-3.01
Elektrisiteit: Koopkrag	600 kWh	54.58	8.41
Water	15 kℓ	9.22	6.11
Infrastruktuurheffing		-1.5	-3.61
BTW		9.91	6.33
REKENING SAL STYG MET		93.39	6.3

SUBEKONOMIESE VERBRUIK		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R50 000	0	0
Riool	R70 + heffing op 70% van waterverbruik	1.85	8.13
Vullis	Een keer per week	0	0
Elektrisiteit: Koopkrag	350 kWh	49.35	19.58
Water	10 kℓ	1.76	6.27
Infrastruktuurheffing		-1.50	-3.61
BTW		7.20	14.95
REKENING SAL STYG MET		58.66	14.95

MANDJIE VAN TARIEWE - ONONTWIKKELDE PERSEEL - 2011/12

WAARDASIE: GEMIDDELD		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R250 000	3.92	6.13
Riool	Beskikbaarheid	-38.24	-23.74
Vullis	Beskikbaarheid	5.26	10.53
Elektrisiteit	Beskikbaarheid	6.14	4.05
Water	Beskikbaarheid	5.26	6.00
Infrastruktuurheffing		-1.50	-3.61
BTW		-3.23	-4.69
REKENING SAL STYG MET		-22.39	-3.58

MANDJIE VAN TARIEWE - BESIGHEID - 2011/12

MEDIUM		BEDRAG	%
Eiendomsbelasting	Totale mun. waardasie: R3,2m	101.33	7.98
Riool	R70 + heffing op 90% van waterverbruik	28.85	7.95
Vullis		144.75	74.33
Elektrisiteit	7 000 kWh	1495.73	22.14
Water	40 kℓ	28.96	6.11
Infrastruktuurheffing		-1.50	-3.61
BTW		237.55	21.66
REKENING SAL STYG MET		2035.67	19.96

NIE INGESLUIT NIE: HPP-HEFFING WAT 10% VAN EIENDOMSBELASTING IN DIE TERSAAKLIKE AREA BELOOP.

WETENSWAARDIGHEDE TEN OPSIGTE VAN U REKENING

EIENDOMSBELASTING

- Die nuwe waardasielyst tree op 1 Julie 2012 in werking soos eiendommeienaars reeds per brief in kennis gestel is.
- Korting op landbou-eiendomsbelasting is 85% vir die 2012/13-boekjaar en 75% vir die 2013/14-boekjaar.
- Aansoek vir korting op eiendomsbelasting moet voor of op 30 September 2012 gedoen word.
- Aansoek vir korting op bona-fide landbougond moet voor of op 30 September 2012 gedoen word.
- Aansoek vir korting vir gaste huise en bed-en-ontbyt-ondernemings moet voor of op 30 Junie 2012 gedoen word.

ELEKTRISITEIT

- Elektrisiteitsdeposito's vir kredietmeters word op 1 Julie 2012 met 11% aangepas.
- Elektrisiteitsdeposito's vir voorafbetaalelektrisiteitmeters word op 01 Julie 2012 aangepas na twee maal die basiese heffing, min 4 persent.

VULLIS

- Vullisverwydering in die Hermanus-gebied sal vanaf 1 Julie 2012 net een maal per week geskied en nie meer twee maal nie.
- Een sak tuinvullis kan per week uitgesit word vir verwydering.
- Alle sake-ondernemings wat tans aangeslaan word vir die verwydering van swartsakke moet asseblief so spoedig moontlik die naaste operasionele kantoor kontak.

WATER EN RIOOL

- Sake-ondernemings moet voor 30 September 2012 'n keuse uitoefen oor die toepassing van die water- en riooleenhede.
- Maak asseblief seker dat u stopkraan toe is as u nie by die huis is nie om onnodige waterverliese weens lekkasies in u afwesigheid te vermy.
- Water wat deur die meter gaan, is vir die eienaar se rekening.
- Verseker dat u gedek is in die geval van lekkasies en

gebarste pype op u eiendom.

- Waterverbruik word bereken volgens 'n glyskaal. Die aantal dae tussen lesings moet in ag geneem word. Die formule is by die munisipale kantoor beskikbaar.
- Moet nie met watervloei beperkermeters peuter nie. Sodra dit gebeur, word alle watertoevoer tot die perseel gestaak.

REKENINGE

- Rekeninge is betaalbaar voor of op die 20ste van die volgende maand.
- Betaal u rekening betyds om invorderingskoste, rentes, verhoogde deposito's en staking en/of beperking van dienste te verhoed.

KORRESPONDENSIE

- Alle e-posnavrae moet gestuur word na enquiries@overstrand.gov.za om spoedige terugvoering te verseker.

Wanneer disrespek vir die natuur 'n misdaad is

Deur Duncan Heard, Duncan Heard-omgewingskonsultante

Ons ekonomie in die Overstrand word grootliks aangedryf deur toerisme. Toeriste reis hierheen omdat ons in 'n pragtige deel van Suid-Afrika woon, in vrede met die natuur en landelik van karakter. Ons is geseën met 'n diverse wêreld van unieke plantlewe oral rondom ons. Selfs in ons dorpe het ons deel van die natuur gebly.

Ons is omring deur asemrowende berge, het natuurreservate van wêreldbelang wat aan ons dorpe grens, riviere en estuaries wat digby vloei, groenstroeke en parke wat deur stedelike ontwikkelings vleg, 'n diverse natuurlike Overstrand-kuslyn en die see op ons drumpel.

Die Munisipaliteit Overstrand erken heelhartig dat die omgewing van kritieke belang vir die volhoubaarheid van ons area is. Dit het duidelik verklaar dat ons soeke na welvaart nooit die beskerming van ons omgewing mag kompromitteer nie.

Die Morelestandaarde-inisiatief wat deur Overstrand as 'n gemeenskapsprogram aanvaar is, is daarop afgestem om van ons gemeenskap 'n waardegedrewe een te maak. Een van sy ses sleutelwaardes is respek: Respek, nie net vir mekaar nie, maar ook vir die plante en diere waarmee ons ons omgewing deel. Om vandag ons omgewing te respekteer en daarvoor te sorg, beteken dat ons kinders more 'n beter lewensgehalte sal hê.

En om dit te laat slaag, moet ons almal deel hiervan wees.

Die foto wys die resultaat van uiterste disrespek vir ons omgewing. Daar is slegs enkele bosruigtes langs Onrus se kuslyn oor, en hierdie een is onlangs opsetlik vergiftig. Die ruigte bevat ook Melkhoutbome, wat beskerm word. Onkruidodder is ongetwyfeld gebruik in 'n poging om hierdie plantegroei uit te roei aangesien die meeste van die spesies in die ruigte geaffekteer is. Die motief was waarskynlik 'n beter see-uitsig – waarop niemand aanspraak mag maak nie!

Die Omgewingsafdeling en Beskermingsdienste van die munisipaliteit het onomwonde verklaar dat dit streng teen sulke misdade teen ons natuuromgewing gaan optree. Indien 'n persoon nie skriftelike goedkeuring van die Omgewingsafdeling het om plantegroei op munisipale of staatsgrond te sny of te verwyder nie, sal oortreders met die volle mag van die gereg te doen kry.

Ten spyte van 'n toenemende kultuur van respek en sorgsaamheid, toon sommige individue in ons gemeenskap uiterse disrespek teenoor ons omgewing en, sodoende, teenoor ons almal. Hierby ingesluit is storting, indringing en vernietiging van plantegroei.

In die bogenoemde geval, kan die volgende aanklagte aanhangig gemaak word:

BOBBEJANE: DOEN ASSEBLIEF JOU DEEL OM HULLE TE BEHEER

Een van die natuurverskynsels wat die Overstrand so uniek maak, is dat dit tussen die berge en die see ingewig is. Diere soos bobbejane is dus reg op ons voorstoep en is deel van die 'alles-insluitende akkoord' om hier te woon.

Die probleem is dat hulle nie meer tot die sogenaamde voorstoep beperk is nie, weens verskeie faktore. Hieronder tel natuurlike oorsake soos verminderde voedselbronne weens droogtes en vure, skuiwergate in die munisipaliteit se afvalbestuurprogram waaraan tans dringend aandag gegee word en die sigbaarheid en beskikbaarheid van kos in koffiekroeë, restaurante en winkels, maar ook 'n mate van versuim aan die kant van inwoners en besoekers. Laasgenoemde verwys na gevalle soos nalatige wegdoening van afval (bv. nie in bobbejaanbestande houe nie), maklike toegang tot huise waar kos sigbaar en bereikbaar is en – laaste maar nie die minste nie – opsetlike voer van diere, insluitend bobbejane.

Jou hulp met en betrokkenheid by die program wat tans van stapel gestuur word om die onnatuurlike, dikwels skadelike en destruktiewe gedrag van ons gebied se bobbejane te beheer, word dringend verlang.

Hou asseblief by die volgende een-voudige riglyne:

1. Maak seker dat jou afval in swart sakke verseël en dan in bobbejaanbestande houe vir verwydering geplaas word.

2. As jy dit by die sentrale munisipale versamelpunt van die onderskeie dorpe aflaai, maak seker dat dit in 'n verseëelde houer binne die omheinde perseel geplaas word en NIE maklik toeganklik vir besoekende bobbejane is nie.

3. Moenie kos en vrugte in jou huis of op patio's en balkonne los waar dit maklik gesien en bereik kan word nie.

4. Moenie vensters en deure oop en onbewaak laat nie. Dit is beter om deur- en vensteropeninge wat gereeld oopstaan, te versper.

5. MOENIE enige bobbejane voer nie!

In sekere areas, soos Pringlebaai, het die koste van die skade en vernietiging wat deur sekere individuele en problematiese diere veroorsaak is duisende rande beloop. Daar is geen manier waarop die munisipaliteit op sy eie hierdie gedrag kan beheer en verhinder nie. Alhoewel dringende en ernstige pogings op die hoogste vlak – in samewerking met provinsiale owerhede – in plek gestel is om die situasie te verlig, sal dit waardeloos wees as hulle nie ondersteun en aangevul word deur die bewusmaking van en voorkomende maatreëls wat deur inwoners en besoekers getref word nie.

Bel die noodnommer 028 313 8111 indien u bystand verlang of 081 581 5403 om bobbejaaninsidente op Pringlebaai te rapporteer.

- Onwettige gebruik van onkruidodder;
- Onwettige vernietiging van natuurlike plantegroei op staatsgrond;
- Onwettige vernietiging van 'n beskermde boom (Melkhout); en
- Onwettige uitroeiing van natuurlike plantegroei binne 100 meter van die hoogwatermerk.

Boetes kan ver bo R100 000 wees, en daar kan van die oortreder verwag word om die koste van rehabilitasie onder toesig van 'n aangeselde konsultant te dra. In hierdie geval het Wyk 13 se wykkomitee aanbeveel dat hierdie stuk van die kuslyn met natuurlike bosse gerehabiliteer word. Hierdie kusbosruigtes kan ook skade aan eiendom weens stormstuwings aansienlik verminder, wat volgens voorspellings meer vernietigend gaan word as gevolg van die stygende seevlak.

Help ons asseblief om na ons natuuromgewing om te sien en rapporteer enige omgewingsmisdaad by 028 313 8111 (maak asseblief 'n aantekening van die naam van die persoon wat die oproep beantwoord en vra vir 'n verwysingsnommer). Overstrand se Beskermingsdienste sal so gou moontlik aandag aan die saak skenk of die klagte na die mees gepaste wetstoepassinggesag verwys en binne 24 uur aan u terugvoering gee. Indien dit nie gebeur nie, kontak Overstrand se Direkteur: Beskermingsdienste met u verwysingsnommer en inligting.

Duncan Heard is 'n lid van die Wyk 13-wykkomitee

NUWE VULLISVERWYDERING-SKEDULE VIR HERMANUS

MAANDAG	DINSdag	WOENSDAG	DONDERDAG	VRYDAG
Vermont Fisherhaven Hawston	Onrus Chanteclair Berghof Sandbaai Hemel en Aarde	Zwelihe Mount Pleasant	CBD Westcliff Northcliff Industriële Area	Voëlklip Eastcliff Hermanus Heights Marine Hotel Kwaaiwater

Vanaf 1 Julie 2012 gaan Hermanus se vullisverwyderingsdiens van 2 keer per week na 1 keer per week verander. Hierdie verandering het ten doel om alle administrasies se vlak van dienslewering op 'n gelyke voet te plaas. Die dae van verwydering is soos hierbo.

Sakeondernemings sal volgens aanvraag gediens word teen voorgeskrewe tariewe. Vullisverwydering oor naweke sal per skriftelike versoek teen voorgeskrewe tariewe gelewer word.

Herwinbare vullis (deurskynende sak) en nie-herwinbare vullis (swart sak) sal op dieselfde dag verwyder word. Inwoners word aangeraai om soveel as moontlik te herwin.

Vir diegene wat nie met die herwinningsproses vertrou is nie, in kort, die volgende:

- Die munisipaliteit voorsien inwoners van 'n deurskynende sak. Alle herwinbare produkte moet daarin geplaas word en saam met die swartsak op die dag van verwydering uitgeplaas word.
- Produkte wat herwin kan word, sluit in **glas, blikkies, papier, plastiek en karton**.

- Telkens wanneer 'n deurskynende sak met herwinbare produkte op die sypaadje gelaat word, word dit met 'n nuwe sak vervang.

- Inwoners wat hulle huise uitverhuur, moet asseblief seker maak dat huurders en/of inwoners attent gemaak word op die tegniese sowel as praktiese aspekte wat met hierdie herwinningsprojek verband hou.

Wat word van die vullis wat herwin word? Die herwinningsakke word na die aanlegte in Hermanus en Gansbaai geneem waar dit gesorteer word. Hierdie gesorteerde vullis word deur Walker Bay Recycling en die Gansbaai-stortingsterrein gebaal en aan industrieel verkoop wat op hulle beurt produkte uit die herwinne materiaal vervaardig. Die vermelde herwinningsaanlegte verskaf werksgeleenthede aan 44 persone. Herwinning is egter slegs winsgewend indien volhoubare volumes bereik kan word, en om hierdie rede is dit noodsaaklik dat meer en meer mense herwinning as 'n leefwyse moet aanvaar.

Karwyderskraal, die streekstortingsterrein, is tydelik gesluit om 'n nuwe sel te bou.